

HARJAVALLAN KAUPUNKI

ARVIOINTIKERTOMUS

2018

Tarkastuslautakunta 20.5.2019

Sisällys

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA	3
2. TOIMINNALLISET TAVOITTEET	5
2.1 Painopistealueet	5
2.2 Tulosaluekohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen	5
3. KUNTAKONSERNI	9
4. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	9
5. TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUITA HUOMIOITA VUODELTA 2018	10
6. ALLEKIRJOITUKSET	22

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Arviointityön keskeiset tulokset annetaan valtuustolle arviointikertomuksen muodossa. Lautakunnan tulee myös kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palveluiden järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen.

Tarkastuslautakuntaan ovat vuonna 2019 kuuluneet seuraavat jäsenet (suluissa varajäsenet):

Tuija Ketola, pj.	(Anne Elo)
Niina Hakala, vpj.	(Maija Hall)
Vesa Ryhänen	(Tapio Lajunen)
Petri Riento	(Johanna Norrkniivilä)
Pekka Jortikka	(Asko Salminen)

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja ja sihteerinä asianhallintasihteerinä Kaarina Lallukka.

Tarkastuslautakunta on pitänyt yhdeksän tilikautta 2018 koskevaa kokousta. Tarkastuslautakunta on kuullut kaupunginjohtajaa ja talousjohtajaa kaupungin toimintaan ja talouteen liittyvissä asioissa sekä ajankohtaisista asioista. Kaupunginjohtajan ja talousjohtajan lisäksi toimintavuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavana myös muita viranhaltijoita. Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä viranhaltijoiden toimesta kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisesta. Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa.

Kaupungin tilintarkastajana on toiminut Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Päivi Rintala.

2. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

2.1 Painopistealueet

Kuntalaissa on korostettu tavoitteellisuutta ja toiminnallisten tavoitteiden asettamisen tärkeyttä. Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalain säännökset edellyttävät, että toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Talousarvion 2018 painopistealueiksi on määritelty kaupungin talouden sopeuttaminen.

Kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteiden täytäntöönpanosta on toimintakertomuksessa esitetty riittävät selvitykset.

2.2 Tulosaluekohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa on määritelty sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tulosaluekohtaisesti.

KAUPUNGINHALLITUS

Keskushallinnon tulosalueella tavoitteet oli asetettu yleishallinnolle, tietohallinnolle, henkilöstöhallinnolle ja elinkeinotoimelle.

Yleishallinnossa tavoitteena oli laatia tietosuojasetuksen mukainen suunnitelma, joka sisältää tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet.

Tietohallinnon tavoitteena oli uudistaa kotisivut ja intranet, sekä ottaa käyttöön sähköinen asiointialusta. Kaupungin uudet kotisivut on otettu käyttöön.

Henkilöstöhallinnon tavoitteena ollut työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma ja työhyvinvointikysely on tehty vuoden 2018 aikana.

Elinkeinoimen tavoitteena on ollut vastata yritysten neuvonta-, sijoittumis- ja kasvutarpeisiin sekä vahvistaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. tavoitteeseen liittyen yri-

tyselämän tukemista hoidetaan Prizztech Oy:n toiminnan kautta ja se on tuottanut palveluita palvelusopimuksen edellyttämällä tavalla. Toisen tavoitteen mukaisesti kaupunki-strategiaan liittyvä elinvoimaohjelma on vahvistettu vuoden 2018 aikana.

PERUSTURVA

Sosiaalityön tavoitteena oli riittävän laadukkaat ja joustavat varhaista tukea tuottavat sosiaalipalvelut, johon pyrittiin tehokkaan palvelutuotannon ylläpitämisellä ja kehittämällä.

Lastensuojelun kustannukset ovat toteutuneet vuoteen 2016 verrattuna 273 t€ pienempänä. Systemisen lastensuojelun pilotointi päättyi vuoden 2018 ja tämän jälkeen jatkui vakiintuneena toimintatapana. Työllistämistoiminnan kehittämissuunnitelma on tehty ja tämän osalta on otettu toimenpiteitä käyttöön.

Koti- ja hoitopalveluiden tavoitteena oli kotona asumista tukevien palveluiden edelleen kehittäminen ja samalla jatketaan palvelutuotannon kehittämistä kokonaisuutena. Tavoitteen toteutumista mittaavien arviointikriteerien perusteella tavoitteet eivät ole toteutuneet. Asiakastytyväisyyskyselyn vastausten keskiarvo oli 3,35 (asteikolla 1-5), kun tavoitteena oli yli 3,5. Kotihoidon välittömän työajan osuus on n. 50 % tällä hetkellä, kun tavoitteena oli vähintään 60 %. Muilta osin tavoitteet saavutettiin.

Terveydenhuollossa saavutettiin tavoitteena ollut hoitotakuu. Siirtoviivepäiviä oli 31, eli tavoitteena ollut 0 päivää ei toteutunut. Asiakkaiden määrä on kasvanut tavoitteen mukaisesti perusterveydenhuollossa. Lisäksi tavoitteena oli henkilöstön kohtalainen vaihtuvuus, sairauspoissaolojen lasku ja hyvä työtyytyväisyys. Perusterveydenhuollossa sairauspoissaolot ovat lisääntyneet 1 % verran ja työtyytyväisyyskysely on tehty henkilökunnalle. Erikoissairaanhoidossa seurataan henkilöstön vaihtuvuutta, sairauspoissaolot ovat hieman lisääntyneet ja työtyytyväisyyttä seurataan säännöllisesti.

SIVISTYSPALVELUT

Varhaiskasvatuksen tavoitteena oli muuntuviin tarpeisiin vastaava päivähoitotarjonta, asiakaslähtöinen ja ammattitaitoinen palvelu sekä kustannustehokkuus, jolloin päivähoitopaikat ovat kattavasti käytössä.

Perheiden hakutoiveet voitiin täyttää lähes tavoitteen mukaisesti, sillä 90 % perheistä sai lapsensa haluamaansa hoitomuotoon (tavoite 92 %). Palveluiden käyttöasteelle asetetut tavoitteet saavutettiin sekä peruspäivähoidon että vuorohoidon osalta. Lapsikohtaiset kustannukset ovat pienentyneet.

Perusopetukselle ja lukiokoulutukselle oli asetetut tavoitteet: tyytyväisyys kaupungin järjestämiin koulutuspalveluihin, siirrytään hyödyntämään monipuolisia oppimisympäristöjä, lukio suoritetaan kolmessa vuodessa ja maltillinen kustannuskehitys.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä on pidetty yhteisiä palavereita. Pirkkalan koulussa on tehty tiivistä yhteistyötä vanhempainyhdistyksen kanssa.

Digitutorit ovat opastaneet TVT-laitteiden käytössä. Laitteiden lisäämisestä on investointisuunnitelma vuodelle 2019 ja keskustan yläkoululla on uusittu tietotekniikanluokan tietokoneet, ja lisäksi on hankittu kannettavia tietokoneita. Syksyllä 2018 hankittiin virtuaalipalvelimiksi soveltua palvelinkoneita.

Opettajat ovat osallistuneet aktiivisesti Osaava Satakunnan TVT- ym. muihin koulutuksiin. Sähköiset oppimisympäristöt ja -alustat ovat jo käytössä. Vuoden 2019 investointisuunnitelmaan esitettiin Chromebookien hankintaa opettajille ja 7. luokan oppilaille.

Tavoitteiden mukaisesti opetusta on annettu yläkoulussa monipuolisissa oppimisympäristöissä. Työelämäyhteistyötä ja korkeakoulujen suuntaan tapahtuvaa yhteistyötä kehitetään edelleen. Erasmus-projektihakemusta valmisteltiin syksyn aikana.

Maltillisen kustannuskehityksen osalta tavoite ei täysin toteutunut. Oppilas- ja opiskelija-kohtaiset kustannukset nousivat jonkin verran kaupungin väkiluvun vastaavasti vähetsä.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden käyttäjien asiakastyytyväisyys ei aivan ylittänyt tavoitteen (toteutuma 4,23/tavoite 4,3). Kirjasto- ja kulttuuritoiminnan monipuolisuudelle asetettu tavoite toteutui kun eri kohderyhmille suunnattujen tapahtumien määrät ja osanottajamäärät pääasiassa ylittivät asetetut tavoitteet.

Museotoimen tavoitteena olivat museoiden houkuttelevuuden parantaminen ja laadukkaat museopalvelut.

Sisältötuotannon kerrotaan olleen monipuolista ja laadukasta. Vaikka näyttelyitä ja tapahtumia on ollut tavoitetta vähemmän, on kävijämäärät ylittänyt tavoitteet.

Liikunta ja ulkoilu ja nuorisotyön tavoitteet oli asetettu kolmen eri tekijän suhteen: Palvelujen laadukkuus; Palvelujen saatavuus; Terveys- ja kuntoliikunnan kehittäminen.

Asiakastyytyväisyydellä mitattuna palveluja pidetään laadukkaina, sillä tavoitteena ollut 3.5 arvo ylitettiin selvästi (toteutuma 4,6). Nuorisotilan käyttö on lisääntynyt edellisestä vuodesta (30,9 %) ja liikuntapalveluissa osallistujamäärät kasvoivat 32,4 % edellisestä vuodesta.

TEKNISET PALVELUT

Kunnallisteknisten palveluiden tavoitteena oli omaisuuden arvon säilyttäminen. Tavoite toteutui, sillä valitut mittariarvot ylitettiin. Päälylystystöitä tehtiin 23.718 m² (tavoite 22.000 m²) ja valaistusta uusittiin 396 kpl (140 kpl).

Vesihuollossa tavoitteet oli asetettu kahden tekijän suhteen: Vanhojen verkostojen perusparantaminen ja hulevesiverkoston laajentaminen. Molemmissa päästiin tavoitteisiin, vesijohtoja on uusittu 1142m ja jätevesiviemäreitä 1858 m (tavoite vähintään 1.000 m). Uutta hulevesiverkostoa on rakennettu 386 m (300 m).

Tilapalveluissa oli tavoitteena energiatehokkuuden parantaminen ja kaupungin omistamien tilojen tehokkaan käytön edistäminen. Lämmitys ja sähkökustannukset ovat olleet

samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna. Myös tilojen käyttö on ollut edellisen vuoden tasolla.

Ruokahuolto ja siivous – tulosalueella tavoitteet oli asetettu palvelujen laadun suhteen. Palvelujen laatua on arvioitu asiakastyytyväisyydellä mitattuna. Sekä ruokahuollon että siivouksen osalta tavoitteet toteutuivat sillä arvosanat ylittivät asetetut tavoitteet.

KAUPUNKIKEHITYS

Kaupunkikehityksen tulosalueella tavoitteena oli asiakaspalvelun sujuvuus, eli palvelut tuotetaan nopeasti asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen.

Asemakaavoituksessa ja kiinteistönmuodostuksessa prosessien ajallinen kesto oli tavoitteen mukaisesti kaupunkien keskiarvoa nopeampi. Samoin tontin ostajalle ja rakennusluvan hakijalle voitiin järjestää palvelu huomattavasti nopeammin kuin tavoitteena ollut 2 viikon aika.

3. KUNTAKONSERNI

Toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Selvitys kohdistuu konsernijohdon toimintaan, kunnan edustajien toimintaan tytäryhteisöissä ja siihen, miten tytäryhteisöille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomuksessa on annettu riittävä selvitys kuntakonsernia koskevista asioista.

4. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupungin tuloslaskelman mukaiset ulkoiset toimintakulut olivat 50,46 milj.€, mikä on 1,0 milj. € enemmän kuin vuonna 2017. Toimintatuotot olivat 5,8 milj.€, mikä on 247 t€

vähemmän kuin vuonna 2017. Myyntituottoja ja maksutuottoja lukuun ottamatta toimintatuotot vähenivät kaikkien tulolajien osalta.

Verotuloja kertyi yhteensä 33,3 milj.€, mikä on 14,3 % eli 4,0 milj.€ vähemmän kuin vuonna 2017. Lukuun ottamatta kiinteistövero- ja verolajien tuotot vähenivät tänä vuonna.

Valtionosuuksia kaupunki sai 11,08 milj.€. Valtionosuudet vähenivät vuoteen 2017 verrattuna 0,49 milj.€, eli 4,2 %.

Kaupungin vuosikate oli negatiivinen - 192 t€. Vuosikate laski vuoteen 2017 verrattuna 2,8 milj.€. Muutetun talousarvion mukainen vuosikate oli negatiivinen 1.484.804 milj.€.

Poistojen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 2.564.025,04 €. Muutetussa talousarviossa arvioitiin kertyvän alijäämää 3.889.257 €. Aiempina vuosina kertynyt ylijäämä ja tilikauden alijäämä ovat yhteensä 4,39 milj.€.

Kaupungin lainakanta vuoden 2018 lopussa oli 17,64 milj.€, kun se edellisenä vuonna oli 16,43 milj.€. Asukasta kohti lainamäärä oli vuoden lopussa 2.511 €. Vuonna 2017 vastaava luku oli 2.297 €/asukas. Kaupungin omavaraisuusaste oli 48 %, kun se vuonna 2017 oli 53 %.

Kunnan toteutuneet investoinnit vuonna 2018 olivat 2,1 milj.€, mikä on 231 t€ alle muutetun talousarvion.

5. TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUITA HUOMIOITA VUODELTA 2018

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI

Tavoitteiden asettaminen ja niiden arviointi

Valtuusto on kesäkuussa 2018 hyväksynyt kaupungin strategiaan liittyvät Elinvoima-, Hyvinvointi-, ja Yhdistysohjelman. Harjavallan kaupunkistrategia **Harjavalta 2025 Vahva ja Rohkea**, palvelutuotanto ja talous kunnossa. **Strategisiin tavoitteisiin** sisältyvä valtuus-

ton tahto, tulee **välittyä selkeänä** ja **yksiselitteisenä täytäntöönpanovastuussa olevalle tulosyksikölle**. Lautakunnat toteuttavat valtuuston **strategiaa** ja **tavoitteita käyttösuunnitelmissaan** jakamalla valtuuston hyväksymät määrärahat ja tavoitteet pienempiin kokonaisuuksiin. **Valtuuston** asettamien toiminnallisten tavoitteiden ja määrärahojen välillä tulee olla selkeä yhteys.

- **Tarkastuslautakunnan** arvion mukaan lautakuntien tulee toimintavuoden aikana **seurata** oman toimintansa **tuloksellisuutta** ja **määrärahojen riittävyttä**. Järjestelmän avulla yhdenmukaistetaan ja automatisoidaan raportointia ja mittareita sekä toteuttamisen analysointia. **Asetetut** tavoitteet ovat usein laajempia kokonaisuuksia ja esitetyt toimenpiteet kohdistuvat vain osaan niistä.

Seuraavassa strategiaa ja sen seurantaan koskevassa tekstissä on lainauksia Kuntaliiton antamista ohjeista. **Strategian** seurantaan vaikuttaa suuresti se, **miten strategian toteuttamista kuvaavat mittarit ja niiden tavoitetasot on määritelty**. **Hyvä mittari on yksinkertainen, ymmärrettävä ja viestittävässä**, se **osoittaa kehityksen suunnan**, on ristiriidattomasti määritelty ja sen tunnusluku on helposti tuotettavissa. **Hyvällä seurannalla ja arvioinnilla** on tunnusomaista **järjestelmä, jossa on sovittu kuka tai mikä taho seuraa ja mitä, milloin raportoidaan ja mitä, milloin ja miten poikkeamiin reagoidaan**.

Kuntaliiton mukaan yksi harkinnanarvoinen strategian toteuttamisen arviointikeino on **selontekomenettely**, jossa **kukin strategian päämäärä** ja / tai siihen liittyvän strategian toteuttamisohjelman edistymistä, toimenpiteitä ja niiden linkittymistä kuntastrategiaan raportoidaan valtuustolle. Näin **arviointi** liittyy laajemmin ja suoremmin suoraan kuntastrategiaan: **Miten** kunkin strategian päämäärän saavuttamisessa on edetty, onko onnistuttu vai ei? Jos ei, niin miksi?

- **Tarkastuslautakunta kehottaa** kaupunginhallitusta selvittämään, mikä on tarkoituksenmukaisin tapa toteuttaa kaupunkistrategian toteuttamisen seuranta ja arviointia.

STRATEGIAN TAVOITTEET

Elinvoima ja työpaikat

Asukasluvun väheneminen ja rakenteelliset muutokset vaikuttavat merkittävästi kuntatalouteen ja kunnan **palvelutuotantoon**. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukio-koulutuksen resurssit tulee sopeuttaa syntyneiden ikäluokkien kokoon ja kunnassa asuvien lapsiperheiden määrään. Niin ikään kunnan alueella asuvien ikäihmisen määrän kasvassa **vanhuspalveluiden riittävydestä on huolehdittava**.

Harjavallan kaupungissa työikäisen väestön määrä on vähenevä. Lapsiperheiden poismuutto näkyy väestötilastoissa. Vaikutusta on myös sillä, että yhä useampi jatko-opintoihin hakeutuva nuori ei opintojensa päättymisen jälkeen enää palaakaan kotikun-

taansa. Nämä tiedossa olevat muutostekijät synnyttävät tarpeen reagoida nopeasti väestömuutokseen ja seurata aktiivisesti kaupungin palvelustrategian toteuttamista. **Mikäli** Harjavallan kaupungin kuntatalouden kehityssuuntaa ei saada elinkeinopoliittisin toimin muutettua, ammattiin jo valmistuneiden ja paikkakunnalla asuvien nuorten poismuuton voidaan olettaa lisääntyvän. Kaupungin rooli nuorten ammatillisten koulutuspalveluiden ja ammatillisen täydennyskoulutuksen tarjoajana vain korostuu. **Kaupungin tuleekin olla nykyistä aktiivisempi tulevaisuuden tekijä ja tuoda ponnekkaammin esiin kunnallinen tahtotila ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen järjestäjille.**

Vuoden 2018 aikana **kokonaistyöttömyys on vähentynyt**, mutta on edelleen korkea ottaen huomioon kaupungin työpaikkaomavaraisuuden.

- **Tarkastuslautakunta** on huolestunut siitä, että pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys, sekä vaikeasti työllistyvien määrä on kasvussa. **Kuntatalouteen on vaikutusta sillä, että pitkäaikaistyöttömien lukumäärän kasvu vaikuttaa Kelan kuntaosuuden kasvuun.**

Maininnan ansaitsee se, että kunnan alueella toimivien yritysten määrä on kasvanut ja yritysilmapiiri on parantunut. **Virkamiesjohdolla ja luottamushenkilöillä on ollut merkittävä panostus elinvoiman kehittämiseen.**

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tavoite; Riittävät, laadukkaat ja joustavat varhaista tukea tuottavat sosiaalipalvelut.

SOSIAALITYÖ

Ennakoiva perhetyö, perheiden- ja nuorten ohjaus ja tehostettu perhetyö, on ollut tuloksesta. Lape- työryhmä on tuottanut tulosta. Kamu- hankkeen puitteissa on tarjottu harrastusmahdollisuuksia **syryjäytymisvaarassa** oleville lapsille ja nuorille. Kyseistä toimintaa on toteutettu yhteistyössä sivistystoimen kanssa. **Lastensuojelun kustannukset ovat kääntyneet laskuun ja huostaanottojen määrä on vähenevä.** **Olisi** hyvä perusteellisimmin analysoida, mitkä muut seikat kuin nuorisoiäluokkien pieneneminen ovat olleet vaikuttamassa lastensuojelun kustannuskehitykseen.

KOTI- JA HOITOPALVELUT

Tavoite; Ikäihmisten kotona asumista tukevia palveluita kehitetään, jatketaan palvelutuotannon kehittämistä kokonaisuutena.

Eri hallinnonaloja edustavaa kotisairaanhoidoa ja kotipalvelua toteutetaan tiimityönä ja samoissa tiloissa. Välittömän työajan keskiarvo oli 50 %, nousua oli edelliseen vuoteen

verrattuna 8,2 %. Kotihoidon vaikuttavuuden mittaaminen ja näkyväksi tekeminen olisi ensiarvoisen tärkeää.

Toimintavuonna 2018 kaupungin palveluksessa oli 45 omaishoitajaa, kun vuonna 2017 heitä oli 51. **Kotihoidon käyntien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 1 415 käynnillä. Muutosta selittää se, että kotihoidon asiakasmäärä kasvoi 193:lla. Kotona hoidettavien ikäihmisten määrä kasvaa edelleen ja väestö ikääntyy nopeaa tahtia. Miten väestörakenteen muutokset tulee huomioida kaupungin henkilöstörakenteessa. Kaupungin tulee korottaa toimenpiteitä ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen ja pysyvyyteen.**

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä selvittää sitä, milloin useita kotikäyntejä vaativien asiakkaiden hoito olisi edullisempaa ja tarkoituksenmukaisempaa ympärivuorokautista hoitoa antavassa yksikössä.**

Vanhuspalveluissa ostopalveluiden käyttö on lisääntynyt. **Päätöksentekijöillä on tärkeää saada vertailevaa tietoa kaupungin itse tuottamien ja ostopalveluna hankittujen palveluiden kustannuksia, laadusta ja vaikuttavuudesta.**

Asiakastytyväisyyskyselyn perusteella kotihoidon yksikölle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat, mutta laitoshoidolle ja tehostetulle palveluasumiselle asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu. Kyseisiä tuloksia on käsitelty Hopearannassa sekä yksityisten palvelutuottajien kanssa. Sovituista toimenpiteistä laadittua dokumenttia ei ole käytävissä?

TERVEYDENHUOLTO

Perusterveydenhuollon osalta tarkastuslautakunta toteaa, että perusterveydenhuollon yhteisissä tavoitteissa on edistytty muilta osin paitsi **erikoissairaanhoidosta terveyskeskukseen jonottavien siirtomaksujen osalta.**

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä selvittää mitkä tekijät** ovat vaikuttaneet siirtoviivemaksujen syntymiseen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä selvittää olisiko siirtoviivemaksujen syntyminen estettävissä erillisillä toimenpiteillä.

SIVYSTYSLAUTAKUNTA

- **Kasvatus- ja koulupalvelut**
- **Varhaiskasvatuspalvelut**

Tavoite; Muuntuviin tarpeisiin vastaava päivähoitotarjonta

- Perheet saavat asiakaslähtöistä ammattitaitoista palvelua
- Kustannustehokkuus ja päivähoitopaikat kattavasti käytössä

Perhepäivähoidon hoitopaikkojen määrä on laskenut. Vaikutus näkyy päiväkotipaikkojen kysynnän kasvuna. Perhepäivähoidon edelleen vähentyessä, korvaavia hoitopaikkoja on hankittava lisäämällä päiväkotipaikkoja. On myös arvioitava henkilöstöressurssien riittävyys ja niiden tarkoituksenmukainen kohdentaminen.

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä perhepäivähoidon säilyttämistä yhtenä vaihtoehtona palveluvalikoimassa.**

PERUSOPETUS JA LUKIOKOULUTUS

Tavoite; Tyytyväisyys kaupungin järjestämiin koulutuspalveluihin, maltillinen kustannuskehitys.

Tarkastuslautakunnan saamien selvitysten pohjalta opetustoimessa on tehty asiakastyytyväisyyttä kartoittavat kyselyt oppilaille, henkilökunnalle sekä huoltajille. **Tulokset** osoittivat asiakastyytyväisyyden parantuneen edelliseen vuoteen verrattuna. **Lukio-**opintojensa keskeyttäneiden määrä on noussut vuodesta 2017 0,5 %:lla. Lukio- ja opintojen hakeutuneiden nuorten määrä on hieman alhaisempi kuin vuonna 2017.

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin omana palveluna järjestettävän lukiokoulutuksen vetovoimaisuudesta huolehditaan.**

Tieto- ja viestintätekniiikan ja internetin hyödyttäminen on lisännyt suosiotaan koulu- ja maailmassa. **Erytisesti toisen asteen koulutuksessa tieto- ja viestintätekniiikan monipuolinen hyödyntäminen** on merkittävä kilpailutekijä. Ennakoitavissa on, että oppivelvollisuuden jatkuminen toiselle asteelle tuo kunnille veloitteen osallistua toisen asteen opiskelijoiden oppikirjakustannuksiin ja tietokoneiden hankintaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kustannusten maltillinen kehitys ei täysin toteutunut, koska oppilas- ja opiskelijakohtaiset kustannukset ovat nousussa. **Kustannusten noususta huolimatta kasvatus- ja koulupalvelut on hoitanut tehtävänsä laadukkaasti.**

- **Tarkastuslautakunta katsoo että,** kasvatus- ja koulupalveluissa tulee varautua niin **väkiluvun vähentymiseen kuin oppivelvollisuuden pidentymiseen** nämä pitää huomioida. Oppivelvollisuuden pidentyminen **ehkäisee syrjäytymistä, mutta toteutuessaan tulee vaatimaan myös kunnilta lisää taloudellisia resursseja.**

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Tavoite; Palveluiden laadukkuus ja riittävät kokoelmat.

- Kirjasto- ja kulttuuritoiminnan monipuolisuus

Kirjastopalvelut ovat merkittävää lähipalvelua. Kirjasto on myös lähipalvelupiste erilaisille tapahtumille. **Harjavallan kaupungissa kirjaston asukaskohtainen lainausmäärä** on selkeästi vähentynyt (-5,3%). Talousarviossa tätä asetettua tavoitetta ei saavutettu. Kirjaston käyttäjät / kävijämäärät on säilynyt samalla tasolla kuin vuonna 2017.

- **Tarkastuslautakunta** toteaa kirjastopalveluiden olevan monipuolisia. **Asiakastytyväisyyskyselyllä ja käytön seurannalla tulee jatkossakin selvittää kuntalaisten tyytyväisyyttä kirjastopalveluihin ja toiveita palveluiden sisällön kehittämiseksi.**

MUSEOTOIMI

Tavoite; Museoiden houkutelavuus.

Laadukkaat museopalvelut

Emil Cedercreutzin museon **kävijämäärä** kasvoi vuonna 2018 tarkasteltaessa edellisen vuoden kävijämääriä noin **2000 kävijällä**. **Tarkastuslautakuntaa kiinnostaa, mitkä seikat ovat vaikuttaneet kävijöiden määrän nousuun sekä taloudellinen vaikutus kävijämäärien lisääntyessä. Tarkastuslautakuntaa kiinnostaa miten museon markkinoinnin** vaikuttavuutta on mitattu ja miten maksavien asiakkaiden kävijämäärä on kehittynyt. Kulttuurimatkan kehittäminen yhteistyössä Emil Cedercreutzin säätiön kanssa, on tärkeää Harjavallan kaupungin näkökulmasta.

- **Tarkastuslautakunta katsoo museon kehittämistyön olevan tärkeää, kuitenkin niin, että kaupungin niukkenevat taloudelliset resurssit huomioidaan museon toiminnassa.**

LIIKUNTAPALVELUT

Tavoite; Palveluiden laadukkuus, saatavuus, terveys- ja kuntoliikunnan kehittäminen.

Harjavallan kaupungissa liikunta ja ulkoilupalveluiden tarjonnan painopiste on ollut liikunta- ja uimahallin toiminnassa. Liikunta- ja uimahallin kävijämäärissä on kuitenkin havaittavissa laskua. **Lipake**-hankkeen (liikunnan palveluketju) käynnistyessä Harjavallassa on toiminut kaksi ryhmää vuonna 2018. Kyse on tärkeästä ennaltaehkäisevästä toiminnasta. **Honkalan liikuntakeskuksen käyttö on lisääntynyt toimintavuonna 2018.** Investointi tekonurmeen on osoittautunut tarpeelliseksi. **Kolmannen sektorin toimijoiden ja urheiluseurojen aktiivisuus** tukee kokonaisuutta, kun **kaupungin taloudelliset resurssit ovat rajalliset.**

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että liikuntapalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen tukevat kuntalaisten hyvinvointia. Liikuntapalveluiden vaikuttavuus**

tulee näkyväksi terveydenhuollon- ja sosiaalitoimen menokehityksessä. Vaikutuksen heijastuminen terveydenhuollon- ja sosiaalitoimen menoihin. Tarkastuslautakunta esittää liikuntapalveluiden tarjonnan ja terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelutarpeen välisen yhteyden kartoittamista.

Strategian yhtenä tavoitteena on osallistuvat ja hyvin voivat asukkaat. Tarkastuslautakunta toteaa liikuntapalveluiden tarjonnan olevan Harjavallan kaupungissa monipuolista.

NUORISOTYÖ

Toimintakeskuksen tilat ovat nyt nykyaikaiset ja nuorten toiveiden mukaiset. Nuorisotiloissa tehdyn korjausremontin jälkeen kävijämäärä on kasvanut. Vuonna 2018 nuorisotilojen kävijämäärä oli 4389. Kiistatta nuorisotilojen sijainnilla ja aukioloajoilla on vaikutusta kävijämäärään. Asiakaskyselyn pohjalta voidaan vetää se johtopäätös, että talousarviossa asetettuun tavoitteeseen on päästy.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivä nuorisotyö on aloittanut toimintansa vuonna 2012. Etsivä nuorisotyö toimii pitkälti hankerahoituksen varassa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt etsivään nuorisotyöhön jatkorahoituksen vuosille 2019- 2020. Satakunnan alueella etsivät nuorisotyöntekijät työskentelevät tiiviissä yhteistyössä. Kehitetään edelleen yhteistyötä eri osapuolien kanssa.

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä yhteistyön kehittämistä muiden palvelutuottajien kanssa. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota laadukkaiden etsivän nuorisotyön palveluiden tuottamiseen sekä talousarvion alittumiseen.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

- Kunnallistekniset palvelut
- Tekniset tukipalvelut
- Tilapalvelut – tulosityksikkö
- Rakennus- ja ympäristövalvonta

Tavoite; Omaisuuden arvon säilyttäminen.

- Energiatehokkuus
- ruokahuolto – palvelun laatu
- Kaupungin omistamien tilojen tehokas käyttö

Tulosyksikön tehtävät on hoidettu aikataulujen mukaisesti. Voimavaroja ohjattiin talvikaudella liikenneväylien ylläpitoon. Koulujen sisäilmaongelmaa on selvitetty, asiantuntijoiden avulla. Osapuolet ovat toimineet joustavasti ymmärtäen tilanteen ongelmallisuuden. Sisäilmaolosuhteiden parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä on toteutettu useassa kohteessa ja niiden tulokset ovat erittäin myönteisiä.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisten tavoitteiden asettaminen palvelualueelle on hankalaa, koska asiakasvirta ei ole kaupungin päätettävissä. Palvelulla on kuitenkin keskeinen rooli kaupungin elinvoimaisuuden lisäämisessä, jolloin palvelutason pitää olla kohdallaan.**
- **Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että kaupungin toimitiloja rakennetaan ja ylläpidetään suunnitellusti. Eläköitymisten yhteydessä osaamisen ja tiedon siirtämisestä on huolehdittava.**
- **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sähköisten palveluiden ja asiointin kehittämiseen. Samalla tulee kuitenkin varmistaa teknisten palveluiden tarjonta ja saatavuus silloinkin kuntalaiselle, jolla ei ole mahdollisuutta sähköiseen asiointiin. Miten sähköisten palveluiden lisääminen otetaan huomioon Harjavallan väestörakenteessa.**

HENKILÖSTÖ

Tavoite: Työ hyvinvoinnin edistäminen Harjavallan kaupungin työpaikoilla.

Harjavallan kaupungin henkilöstömäärä vuonna 2018 oli 368. Edelliseen toimintavuoteen verrattuna kaupungin henkilöstömäärä on lisääntynyt kahdeksalla työntekijällä.

- **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstön määrään lisääntymiseen, ottaen huomioon talousarvioon kirjatun tavoitteen henkilöstömenojen supistamisesta. Työhyvinvointikysely suoritettiin maaliskuussa 2018. Työyksikkökohtaiset kehittämissuunnitelmat on työyksiköissä laadittu ja kehittämissuunnitelmat on vahvistettu henkilöstöjaoston toimesta lokakuussa 2018. Pitkien sairauspoissaolojen kasvu on taittunut. Sen sijaan lyhyiden 1 – 3 päivän sairauspoissaolojen määrä on kasvanut.**
- **Tarkastuslautakunta on kiinnostunut siitä, miten kaupunki työnantajana on kartoittanut lyhyiden sairauspoissaolojen määrän kasvuun liittyviä tekijöitä. Kaupunkikonsernissa tapahtuvat eläköitymiset vaikeuttavat ”hiljaisen tiedon” siirtymistä.**
- **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että henkilöstöriskien arvioinnista ei ole mainintaa toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta toteaa,**

että kattavan henkilöstösuunnitelman laatiminen ja muuttuneen osaamistarpeen selvittäminen on ensiarvoisen tärkeää.

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että viranhaltijapäätöksissä ja päivittäisessä toiminnassa kaupungin työntekijöiden tulee tiedostaa vastuu omasta toiminnastaan sekä mahdollisten vahingonkorvausten riski. Työnjaon selkiyttäminen sekä johtamiseen ja esimiestyöhön tulee kiinnittää huomiota. Etenkin suurten muutosten kohdalla työnjohdon asema korostuu.** Myös johdon sijaistamiseen (varahenkilöiden nimeäminen) sekä avoinna olevien virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestämiseen tulee kiinnittää huomiota. **Riskienhallinta, mukaan lukien työhöjeden ajantasaistaminen ja ylläpito** vaativat lisähuomiota.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstön *jaksamiseen*, töiden jakamiseen ja työajan hallintaan. Tarkastuslautakunta kaipaa toimintakertomukseen **yhteenvettoa** kaupungin henkilöstön **työhyvinvoinnin kehityksestä**. Kehityskeskustelujen osalta tarkastuslautakunta toteaa, että säännöllisesti toteutettavat kehityskeskustelut ovat jokaisen työntekijän oikeus, myös esimiesten.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA OSANA KAUPUNGIN JOHTAMISTA

Tarkoituksenmukaisella tavalla toteutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintamalli kytkeytyy osaksi organisaation johtamista. Se ei ole erillinen toiminto, vaan **erittäin tärkeä osa johdon vastuualuetta ja kaikkia organisaation prosesseja.** **Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintamalli toimii johtamisen, kehittämisen ja päätöksenteon välineenä.**

Riskienhallinnan työryhmä on valmistellut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintaohjeen, ne on **hyväksytty valtuustossa kesäkuussa 2018.** **Johdon ja esimiesten** tehtäviin kuuluu huolehtia riittävästä sisäisestä **valvonnasta organisaation kaikilla tasoilla.** **Sisäinen valvonta on olennainen osa johtamista.** **Kaupunginhallituksen ja viranhaltijoiden vastuu palvelualueilla on hoitaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan käytännön työtä.** **Palvelualueiden** tulee varmistaa riskienhallintatyön **käytännön toteuttaminen.** **Tavoitteena** tulee olla **palvelukohtaisten riskienhallintasuunnitelmien aikaansaaminen.** Riskienhallintaan liittyvien asioiden raportointia tulee tehostaa. Raportointi tulee liittää osaksi vuoden aikana tapahtuvaa raportointia.

- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä tavoitteiden, mittareiden ja niihin sisältyvien riskien määrittelykokonaisuutta, jota tulee edelleen kehittää koko kaupungin osalta.** **Ohjeiden** tulee vastata kaupungin organisaatiota ja ne tulee **päivittää tarvittaessa.** **Riskienhallinta on perusteltua ja koko organisaatiolle tärkeää kehittämistyötä.** Riskienhallinta työtä tulee edelleen kehittää.

KONSERNIYHTIÖT

Kuntalain muutoksen myötä konserniohjauksen merkitys on kasvanut. Kaupungin konserniohje hyväksyttiin huhtikuussa 2018 valtuustossa. Kaupungin talousarviossa tulee kuntalain mukaan asettaa tavoitteet myös kaupungin konsernijohtolle ja erikseen konserniyhteisöille. Tavoitteiden asettaminen erikseen keskeisimmille konserniyhteisöille on kaupungin omistajaohjauksen sisällön kannalta tärkeää. Konserniyhtiöille tulee asettaa tavoitteet ja seurata niiden toteuttamista. Kirjallisen ohjeistuksen ajan tasalla saattamisen lisäksi on luoda toimivat suhteet konserniyhtiöiden johtoon, jolloin ajankohtaisista asioista voidaan käydä keskustelua ja tuoda riittävällä tavalla esiin kaupungin kanta päätöksiin. Riskienhallinnan kehittämistyössä tulee huomioida myös konserniyhtiöiden riskienhallinnan toimenpiteet sekä seuranta ja valvonta. Kaupunki ohjeistaa konserniyhtiöitä riskienhallinnan toteuttamisessa.

- **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota** lainakannan kehitykseen, lainakannan ennakkoinnissa korostuu konsernijohtamisen merkitys.

KAUPUNGIN TALOUTTA KUVAAVIEN TUNNUSLUKUJEN TOTEUTTAMINEN JA TALOUS TULEVAISUUDESSA

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksissaan seurannut kuntalain mukaisen arviointikriteeriyhteyden liittyen kriteerien toteutumista Harjavallassa.

- Toimintatuottojen toteutuma 11,2 M€
- Toimintakulut olivat 55,8 M€
- Verotuloja kertyi 33,3 M€
 - kunnallisveron kertymä 24, 1M€
 - kiinteistöveron 1,9 M€
 - yhteisövero 7,4 M€

Poistojen jälkeen tilikauden tulokseksi jää - **2.56425€**

Taseen ylijäämä on tilikauden 2018 alijäämä huomioon ottaen 4,4 M€

Kaupungilla oli vuoden 2018 lopussa pitkäaikaista lainaa 16,7 M€

- **Kuntalain** 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidysti toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

YHTEENVETO

- **Tarkastuslautakunta tuo esille huolensa koko kaupungin osalta sen huolestuttavasta taloudellisesta kehityksestä. Suhteutettuna tavoitteisiin ja toiminnallisiin päämääriin talous on epätasapainossa.**
- **Väestö on vähenemässä ja ikääntymässä työikäisten muuttoliikkeen sekä syntyvyyden alenemisen seurauksena. Jatkossa väestörakenne on vinoutumassa.** Mikäli pitkäaikainen työttömyys ei vähene, väestön sosioekonominen tilanne ja terveydentila heikkenevät aiheuttaen pitkäaikaisen talousrasitteen. Väestöllinen huoltosuhde kasvaa, johtuen ikärakenteesta. **Analysoitua tietoa pitää olla nykyistä enemmän käytössä tulevien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelun tueksi.** Taloudellisten vaikutusten ohella pitää analysoida tarkemmin kaupungin aktiivisten toimenpiteiden vaikutuksia työttömyyden vähenemiseen.
- **Kuntalaisten ikääntyminen on nopeaa, mikä merkitsee joka vuosi palvelutarpeen lisääntymistä. Eläköityminen vaikuttaa verotulokertymään. Haasteisiin tulee varautua sopeuttamalla taloutta, parantamalla kustannustehokkuutta, kehittämällä toimintatapoja ja tavoitteiden asettamista ja arvioimalla palveluiden vaikuttavuutta.**
- Tarkastuslautakunta pitää **tärkeänä** eri skenaariota kaupungin **muuttuvasta toimintaympäristöstä, uhista ja mahdollisuuksista** sekä erilaisista tarvittavista toimenpiteistä, jos väestö edelleen vähenee.
- Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota henkilöstökulujen kasvuun. Henkilöstökulujen kehitystä tulee tarkastella rinnan ostopalveluiden kustannuskehityksen kanssa. Kaupungin palveluista osa on ulkoistettu, **miten** ostettavien palveluiden kustannuskehitystä on tarkasteltu sekä arvioitu. Huolestuttavaa on myös, että kaupungin palkkalistoilla olevista työntekijöistä 128 **olevaa (yli 40%)** maksaa kunnallisveronsa muualle kuin Harjavallan kaupungille.
- **Tarkastuslautakunta** näkee tärkeänä henkilöstösuunnittelun ja henkilöresurssien käytön palvelualueilla. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota Terveystalouden kustannuksien kasvuun, työterveyspalveluista maksettiin vuonna 2018 (**5 161 euroa / työvuosi**), kasvua oli **7,3 %** verrattaessa kustannuksia vuoden 2017 kustannuksiin (**4 809 euroa / työvuosi**). **Työtapaturmissa on myös havaittavissa kasvua.** Kehityssuunta ei ole toivottava. **Tarkastuslautakunta** haluaa korostaa **ennaltaehkäisevän työn ja hyvän työilmapiirin luomista ja sitä edistävien käytäntöjen merkitystä osana sairauspoissaolojen vähentymistä.**
- **Tarkastuslautakunta** kiinnittää huomiota talousarvioylityksiin joiden välttämiseksi tulee panostaa talousarvion **realistisuuteen.** Lautakuntien ja muiden ta-

loudesta vastaavien tulee seurata taloutta tarkasti koko tilivuoden. Talousarviomuutoksia tehtäessä tulee hallintosäännön määräysten mukaisesti esittää myös niiden vaikutukset **toiminnallisiin tavoitteisiin**. Kaupungin lainamäärä on kasvanut. Lautakunta kiinnittää huomion ajankohtaisten investointien toteuttamisen tärkeyteen.

- **Tarkastuslautakunta** muistuttaa **aiempien vuosien** tavoin, että talousarviossa asetetut **tavoitteet tulee olla mittavissa määrällisesti ja laadullisesti**. Talousarvioon kirjatuille tavoitteille tulee asettaa **konkreettinen tavoitetaso**. Lautakunta muistaa, että kaikista talousarviossa tavoitteena olleista asioista tulee esittää tilinpäätöksessä toteuman arviointi.

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen, että talousarviomuutosten käsittelyyn kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Sitovien määrärahojen ylitykset tai talousarvioiden alitukset tulee käsitellä valtuustossa jo talousarviovuoden aikana.

- **Tarkastuslautakunnan** mielestä hyvällä johtamisella, laadukkailla **palveluilla** ja **järkevällä taloudenpidolla** Harjavallan kaupunki pidetään elinvoimaisena, itsenäisenä, modernina, kehittyvänä ja **yhteistyökykyisenä** kaupunkina ja kiinnostavana työnantajana tulevinakin vuosina.

TARKASTUSLAUTAKUNTA toteaa, että osana sisäistä valvontaa otetaan käyttöön tarkoituksenmukainen seuranta tarkastuslautakunnan toimesta kirjattujen toimenpiteiden toteuttamisen seuraamiseksi. Tämä voi olla vastuuhenkilön kirjallinen ilmoitus, kun pyydetty tehtävä tai tarkastuslautakunnan toimeksianto on loppuun suoritettu. Tavoitteiden seurantaan ja raportointiin tullaan kiinnittämään huomiota.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS HARJAVALLAN VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto myöntää kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille vastuuvapauden 2018 hallinnosta ja taloudesta tilitarkastuskertomuksen mukaisesti

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää koko kaupungin henkilökuntaa, johtoa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen valtuuston käsiteltäväksi.

Harjavallassa 20.5.2019

Tuija Ketola
puheenjohtaja

Niina Hakala
varapuheenjohtaja

Pekka Jortikka
jäsen

Petri Riento
jäsen

Vesa Ryhänen
jäsen